BREITHIÚNAS NA CÚIRTE (an Seachtú Dlísheomra)

6 Márta 2025*

(Mainneachtain Bhallstáit maidir le hoibleagáidí a chomhlíonadh – Airteagal 260(2) CFAE – Cóireáil dramhaíola – Treoir 2008/98/CE – Gráinníní cloiche arna gcur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje (an Chróit) – Airteagal 5(1) – An coincheap 'seachtháirge' – Airteagal 13 – Oibleagáid ar na Ballstáit cosaint shláinte an duine agus an chomhshaoil a áirithiú – Airteagal 15(1) – Oibleagáid an dramhaíl a chóireáil ag a sealbhóir nó ag daoine ainmnithe eile – Breithiúnas na Cúirte lena gcinntear mainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh – Neamh-chomhlíonadh – Pionóis airgid – Cnapshuim – Íocaíocht phionósach thréimhsiúil)

I gCás C-315/23,

IMEACHTAÍ mar gheall ar mhainneachtain in oibleagáidí a chomhlíonadh faoi Airteagal 260(2) CFAE, a tionscnaíodh an 23 Bealtaine 2023,

an Coimisiún Eorpach, arna ionadú ag M. Escobar Gómez, M. Mataija agus P. Ondrůšek, i gcáil Gníomhairí,

iarratasóir,

v

Poblacht na Cróite, arna hionadú ag G. Vidović Mesarek, i gcáil Gníomhaire,

cosantóir,

tugann AN CHÚIRT (an Seachtú Dlísheomra),

agus í comhdhéanta mar seo a leanas: F. Biltgen (Rapóirtéir), Uachtarán an Chéad Dlísheomra, ag feidhmiú mar Uachtarán an Seachtú Dlísheomra, L. Arastey Sahún, Uachtarán an Chúigiú Dlísheomra, agus J. Passer, Breitheamh,

Abhcóide Ginearálta: P. Pikamäe,

Cláraitheoir: A. Calot Escobar,

ag féachaint don nós imeachta i scríbhinn,

* Teanga an cháis: an Chróitis.

tar éis cinneadh a dhéanamh, i ndiaidh an tAbhcóide Ginearálta a éisteacht, breith a thabhairt ar an gcás gan Tuairim,

an Breithiúnas seo a leanas:

Breithiúnas

1 Trína iarratas, iarrann an Coimisiún Eorpach ar an gCúirt Bhreithiúnais:

– a dhearbhú gur mhainnigh Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 260(1) CFAE a chomhlíonadh toisc nár ghlac sí na bearta is gá chun breithiúnas an 2 Bealtaine 2019, an Coimisiún v an Chróit (Líonadh talún Biljane Donje) (Cás 250/18, EU:C:2019:343, 'an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*',) a chomhlíonadh;

– a ordú do Phoblacht na Cróite, faoi Airteagal 260(2) CFAE, cnapshuim a íoc leis an gCoimisiún a chomhfhreagraíonn don mhéid laethúil de EUR 840 arna iolrú faoi líon na laethanta atá caite idir dáta tugtha an bhreithiúnais lena suitear an mhainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh agus an dáta a chomhlíonann an Ballstát sin an breithiúnas sin, nó, ina éagmais sin, dáta tugtha bhreithiúnas na Cúirte sa chás seo, an chnapshuim íosta á socrú ag EUR 392 000;

– a ordú do Phoblacht na Cróite íocaíocht phionósach laethúil EUR 7 560 a íoc leis an gCoimisiún in aghaidh gach lae moille i gcomhlíonadh an bhreithiúnais lena suitear an mhainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh, ón dáta a tugadh an breithiúnas sna himeachtaí seo go dtí an dáta a comhlíonadh an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* ina iomláine; agus

– a ordú do Phoblacht na Cróite na costais a íoc.

An dlí lena mbaineann

Treoir 2008/98/CE

2 Foráiltear le hAirteagal 1 de Threoir 2008/98/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 19 Samhain 2008 maidir le dramhaíl agus lena n-aisghairtear Treoracha áirithe (IO 2008 L 312, lch. 3), dar teideal 'Ábhar agus raon feidhme':

'Leagtar síos leis an Treoir seo bearta chun an comhshaol agus sláinte an duine a chosaint trí dhrochthionchair ghiniúint agus bhainistiú na dramhaíola a chosc nó a laghdú agus trí thionchair fhoriomlána úsáid acmhainní a laghdú agus éifeachtúlacht na húsáide sin a fheabhsú.'

3 [Aistriúchán neamhoifigiúil]

4 In Airteagal 3(1) den Treoir sin, sainmhínítear an coincheap 'dramhaíl' mar 'aon substaint nó réad a dhéanfaidh an sealbhóir a dhiúscairt nó a bhfuil sé beartaithe aige a dhiúscairt nó a bhfuil sé de cheangal air a dhiúscairt'.

5 Foráiltear le hAirteagal 5(1) den Treoir sin, dar teideal ‘Gach táirge’, don mhéid seo a leanas::

‘Ní fhéadfar substaint nó réad atá mar thoradh ar phróiseas táirgthe nach é a phríomhchuspóir an t-earra sin a tháirgeadh a mheas mar sheachtháirge seachas mar dhramhaíl de réir bhrí Airteagal 3(1) ach amháin má chomhlíontar na coinníollacha seo a leanas:

(a) is cinnte go mbainfear úsáid bhreise as an tsubstaint nó an ní;

(b) is féidir an tsubstaint nó an ní a úsáid go díreach gan aon phróiseáil bhreise air seachas gnáthchleachtas tionsclaíoch;

(c) táirgtear an tsubstaint nó an ní mar dhlúthchuid de phróiseas táirgthe; agus

(d) go bhfuil tuilleadh úsáide dleathach, is é sin le rá go gcomhlíonann an réad nó an tsubstaint na ceanglais táirge, chomhshaoil agus cosanta sláinte uile le haghaidh na húsáide sonraí agus nach mbeidh drochthionchair fhoriomlána ar an gcomhshaol ná ar shláinte an duine mar thoradh air sin.’

6 [Aistriúchán neamhoifigiúil]

7 De réir Airteagal 13 den Treoir sin, dar teideal ‘Sláinte an duine agus an comhshaol a chosaint’:

‘Déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfar bainistiú dramhaíola gan sláinte an duine a chur i mbaol, gan dochar a dhéanamh don chomhshaol agus, go háirithe:

(a) gan an t-uisce, an t-aer, an ithir, plandaí ná ainmhithe a chur i mbaol;

(b) gan núis a dhéanamh trí fhuaim nó bolaithe; agus

(c) gan dochar a dhéanamh don tuath nó d’áiteanna sainspéise.’

8 [Aistriúchán neamhoifigiúil]

9 Foráiltear le hAirteagal 15 de Threoir 2008/98, dar teideal ‘Dliteanas maidir le bainistiú dramhaíola’, i mír 1:

‘Déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfaidh aon táirgeoir dramhaíola tosaigh nó aon sealbhóir dramhaíola eile an dramhaíl a chóireáil é féin nó go ndéanfaidh déileálaí, bunaíocht nó gnóthas a dhéanann oibríochtaí cóireála dramhaíola nó bailitheoir dramhaíola príobháideach nó poiblí í a chóireáil, i gcomhréir le hAirteagail 4 agus 13.’

10 [Aistriúchán neamhoifigiúil]

Teachtaireacht 2023

11 I dTeachtaireacht 2023/C 2/01 ón gCoimisiún, dar teideal ‘Pionóis airgid in imeachtaí um shárú’ (IO 2023 C 2, lch. 1, ‘Teachtaireacht 2023’), leagtar síos, i bpointí 3 agus 4 de, na rialacha maidir le ‘híocaíochtaí pionóis’ agus ‘cnapshuim’ faoi seach.

12 Is mar seo a leanas atá an fhoclaíocht i bpointe 3.2 den fhógra sin, dar teideal ‘Cur i bhfeidhm an fhachtóra domhantarraingthe (fachtóir idir 1 agus 20)’:

‘Measfar i gcónaí gur sárú tromchúiseach é sárú a bhaineann le neamh-chomhlíonadh breithiúnais ag Ballstát [...]. Chun méid an phionóis a oiriúnú d’imthosca sonracha an cháis, cinneann an Coimisiún an chomhéifeacht tromchúise ar bhonn dhá pharaiméadar: tábhacht rialacha an Aontais a sáraíodh nó nár trasuíodh agus éifeachtaí an tsáraithe ar leasanna ginearálta agus ar leasanna ar leith.

[...] cinnfear tromchúis an tsáraithe le comhéifeacht, arna socrú ag an gCoimisiún, idir 1 ar a laghad agus 20 ar a mhéad.’

13 Luaitear an méid seo a leanas i bpointe 3.3 den fhógra sin, dar teideal ‘An chomhéifeacht faid a chur i bhfeidhm’:

‘[...]

Sloinntear an chomhéifeacht don fhad mar iolraitheoir idir 1 agus 3.Ríomhfar é ag ráta 0.10 in aghaidh na míosa ó dháta an chéad bhreithiúnais [...]

[...]’

14 Foráiltear le pointe 3.4 den teachtaireacht sin, dar teideal ‘acmhainn íocaíochta an Bhallstáit’, don mhéid seo a leanas:

‘[...]

Beidh an leibhéal pionóis is gá chun fónamh mar dhíspreagadh éagsúil ag brath ar chumas na mBallstát íocaíocht a dhéanamh. Léirítear an éifeacht dhíspreagthach sin san fhachtóir ‘n’. Sainítear é mar mheán ualaithe geoiméadrach d’olltáirgeacht intíre (OTI) an Bhallstáit lena mbaineann i gcomparáid le meán OTInna na mBallstát, ag a bhfuil meáchan de 2, agus de dhaonra an Bhallstáit lena mbaineann, i gcomparáid le meán dhaonra na mBallstát, ag a bhfuil meáchan de 1. Is ionann sin agus cumas an Bhallstáit íocaíocht a dhéanamh i ndáil le cumas na mBallstát eile íocaíocht a dhéanamh:

$$\text{facteur n} = \left(\frac{\text{PIB}_n}{\text{PIB}_{moy}}\right)^{2/3} \text{x} \left(\frac{\text{Pop}_n}{\text{Pop}_{moy}}\right)^{1/3}$$

[...]

Chinn an Coimisiún [...] athbhreithniú a dhéanamh ar a mhodheolaíocht chun an fachtóir ‘n’ a ríomh, modheolaíocht atá bunaithe anois go príomha ar OTI na mBallstát agus, mar mhalairt air sin, ar a ndaonra mar chritéar déimeagrafach chun bearna réasúnta a choinneáil idir na Ballstáit éagsúla. Agus daonra na mBallstát á chur san áireamh le haghaidh an tríú cuid de ríomh an fhachtóra, laghdaíonn sé go dtí leibhéal réasúnta an t-athrú ar fhachtóirí ‘n’ na mBallstát, i gcomparáid le ríomh atá bunaithe ar OTI na mBallstát, agus ar an méid sin amháin. Cuireann sé freisin gné den chobhsaíocht le ríomh an fachtóra ‘n’, ós rud é nach dócha go mbeidh an daonra éagsúil go suntasach ar bhonn bliantúil. I gcodarsnacht leis sin, d’fhéadfadh luaineachtaí bliantúla

níos mó a bheith ag OTI Ballstáit, go háirithe i dtréimhsí géarchéime eacnamaíochta. Ag an am céanna, ós rud é gurb ionann OTI an Bhallstáit agus dhá thrian den ríomh i gcónaí, tá sé fós ina phríomhfhachtóir chun measúnú a dhéanamh ar chumas íocaíochta.

[...]'

15 Sonraítear i bpointe 4.2 de Theachtaireacht 2023 an modh chun an chnapshuim a ríomh mar a leanas:

'Ríomhfar an chnapshuim ar bhealach atá cosúil a bheag nó a mhór le modh ríofa na híocaíochta pionósaí, eadhon:

– méid cothromráta a iolrú faoi chomhéifeacht don tromchúis;

– an toradh a iolrú faoin bhfachtóir 'n';

– an toradh a iolrú faoi líon na laethanta a leantar den sárú [...]

[...]'

16 Foráiltear an méid seo a leanas i bpointe 4.2.1 den fhógra sin:

'Chun críche an chnapshuim a ríomh, ní mór an méid laethúil a iolrú faoi líon na laethanta a leantar den sárú. Sainmhínítear an dara ceann mar seo a leanas:

– i gcás caingne arna dtionscnamh faoi Airteagal 260(2) [CFAE], is é sin líon na laethanta idir dáta seachadta an chéad bhreithiúnais agus an dáta a dtagann deireadh leis an sárú nó, in éagmais tabhairt chun rialtachta, dáta seachadta an bhreithiúnais faoi Airteagal 260 [CFAE];

[...]'

17 De réir mhír 4.2.2 den fhógra sin:

'Agus an chnapshuim á ríomh aige, déanfaidh an Coimisiún an chomhéifeacht thromchúiseach chéanna agus an fachtóir seasta céanna 'n' a chur i bhfeidhm agus a chuirtear i bhfeidhm chun an íocaíocht phionósach a ríomh [...]

Tá méid an ráta chomhréidh don chnapshuim níos ísle ná mar atá sé d'íocaíochtaí pionósacha. [...]

Leagtar amach méid an ráta chomhréidh is infheidhme maidir leis an gcnapshuim i bpointe 2 d'Iarscríbhinn I.

[...]'

18 In Iarscríbhinn I a ghabhann le Teachtaireacht 2023, dar teideal 'Sonraí chun na pionóis airgid atá beartaithe don Chúirt a ríomh', foráiltear, i bpointe 1 de, go bhfuil méid na híocaíochta pionósaí dá dtagraítear i mír 3.1 den teachtaireacht sin socraithe ag EUR 3 000 in aghaidh an lae, i bpointe 2 de, go bhfuil méid na cnapshuime dá dtagraítear i bpointe 4.2.2 den teachtaireacht sin

socraithe ag EUR 1 000 in aghaidh an lae, agus, i bpointe 3, go bhfuil an fachtóir ‘n’ do Phoblacht na Cróite socraithe ag 0.14. Luaitear i bpointe 5 d’Iarscríbhinn I gurb é EUR 392 000 an chnapshuim íosta a shocraítear do Phoblacht na Cróite.

Breithiúnas in an Coimisiún v an Chróit

19 Sa bhreithiúnas uaithi in *an Coimisiún* v *an Chróit*, chinn an Chúirt an méid seo a leanas:

– á dhearbhú, toisc nár chinn sí gur dramhaíl iad na comhiomláin chloiche a chuirtear i líonadh talún in Biljane Donje (an Chróit), nach seachtháirgí iad, agus nach mór iad a bhainistiú mar dhramhaíl, nár chomhlíon Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98;

– á dhearbhú, toisc nár ghlac sí na bearta uile is gá chun a áirithiú go ndéanfaí bainistiú ar dhramhaíl arna cur i líonadh talún in Biljane Donje gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol, gur mhainnigh Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 13 de Threoir 2008/98 a chomhlíonadh, agus

– trí mhainneachtain na bearta is gá a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanann sealbhóir na dramhaíola arna taisceadh in Biljane Donje an dramhaíl a chóireáil é féin nó go ndéanann déileálaí nó bunaíocht nó gnóthas a dhéanann oibríochtaí cóireála dramhaíola nó bailitheoir dramhaíola príobháideach nó poiblí an chóireáil a láimhseáil, mhainnigh Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 a chomhlíonadh;

An nós imeachta réamhdhlíthíochta agus an nós imeachta os comhair na Cúirte

20 I litir dar dáta an 28 Bealtaine 2019, d’iarr an Coimisiún ar Phoblacht na Cróite fógra a thabhairt di faoi na bearta a glacadh nó atá beartaithe, mar aon le hamchlár mionsonraithe, chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh.

21 Ina freagra an 17 Deireadh Fómhair 2019, luaigh Poblacht na Cróite go raibh na comhiomláin chloiche a cuireadh i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje beartaithe chun aerfort Zadar (an Chróit) a athchóiriú agus chun mianaigh oscailte a athshlánú ag láithreáin eastósctha báicsíte tréigthe. Thagair an Ballstát sin do roinnt beart atá le déanamh chun na críche sin, ach níor chuir sé amchlár ar fáil chun na bearta atá beartaithe a chur chun feidhme.

22 Ag glacadh leis, tar éis na gcruinnithe a tionóladh idir an Coimisiún agus údaráis na Cróite an 5 agus an 6 Samhain 2019 agus an 16 Meitheamh 2021, nach ndearna Poblacht na Cróite na bearta uile ba ghá chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, ós rud é nár shonraigh údaráis na Cróite cé na bearta sonracha a bhí beartaithe acu a ghlacadh chun an breithiúnas sin a chomhlíonadh agus cén tréimhse ama ina gcuirfidís na bearta sin chun feidhme, sheol an Coimisiún, an 23 Meán Fómhair 2021, litir fógra fhoirmiúil chuig an mBallstát sin, inar iarradh air a bharúlacha a chur isteach laistigh de 2 mhí ón mbreithiúnas sin a fháil.

23 An 23 Samhain 2021, d’fhreagair Poblacht na Cróite an litir fógra fhoirmiúil sin, á rá go raibh anailís fós ar siúl ar airíonna na slaige carraige, arb é atá inti an tsubstaint a cuireadh i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje agus i bhfoirm comhiomlán (‘an tslaig atá i gceist’), chun a n-acmhainneacht úsáide mar ábhair thógála a chinneadh, agus, chun críocha na hanailíse sin, gur roghnaíodh saineolaí i gcomhthéacs nós imeachta soláthair phoiblí, a raibh air a thuarascáil

shaineolach a sholáthar faoin 21 Márta 2022 ar a dhéanaí. Shonraigh an Ballstát sin go mbeadh comhlíonadh an bhreithiúnais in *an Coimisiún* v *an Chróit* ag brath ar chonclúidí na tuarascála sin.

24 Dar le Poblacht na Cróite, más léir ón tuarascáil shaineolach sin gur féidir an tslaig atá i gceist a úsáid mar ábhair thógála, tá trí rogha ann. Go bunúsach, ar an gcéad dul síos, chun críocha tionscadail ar mhaithe le leas an phobail a chur i gcrích, d'fhéadfaí comhiomláin chloiche a chur ar fáil saor in aisce d'údaráis áitiúla agus réigiúnacha, a chaithfí a iarraidh orthu a spéis iontu a chur in iúl roimhe sin. Ar an dara dul síos, mura bhfuil aon leas sa chéad rogha nó mura bhfuil dóthain spéise sna comhiomláin sin ina n-iomláine, d'fhéadfaí iad a aistriú lena mbreithniú chuig údaráis áitiúla nó réigiúnacha nó chuig daoine dlítheanacha atá faoi úinéireacht nó bunaithe ag Stát na Cróite chun tionscadail tráchtála nó tionscadail nach bhfuil chun leasa an phobail a chur i gcrích, gan tairiscint phoiblí. Ar an tríú dul síos, d'fhéadfaí comhiomláin chloiche a dhíol trí thairiscint phoiblí. Chuir Poblacht na Cróite in iúl freisin go bhféadfadh sé go gcaithfí an tslaig atá i gceist a chlaochlú sula n-úsáidfí í san fhoirgníocht, rud a d'éileodh, maidir leis an gcéad dá rogha, go n-osclófaí nós imeachta nuasoláthair phoiblí, a bhféadfaí síneadh a chur lena théarma, i gcás achomhairc. Thairis sin, braitheann fad intuartha thiontú na slaige atá i gceist ar fhachtóirí éagsúla agus, fiú tar éis an tiontaithe sin, d'fhéadfadh Poblacht na Cróite faigh réidh leis an tslaig a bheith i gceist i gcomhréir leis na trí rogha sin, rud a thugann le tuiscint go gcomhlíontar céimeanna breise sa nós imeachta.

25 I gcás inar léir ó chonclúidí na tuarascála ó shaineolaithe nach bhféadfaí an tslaig atá i gceist a chuirtear i líonadh talún a úsáid mar ábhair thógála, luaigh Poblacht na Cróite go gcomhlíonfadh sí an Zakon o gospodarenju otpadom (an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola, *Narodne novine*, br. Uimh. 84/2021, 'an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola'). Sa chás sin, thabharfadh údaráis na Cróite an tslaig atá i gceist ar láimh do dhuine údaraithe lena cóireáil nó sheachadfadh siad lasmuigh den Chróit í, i gcomhréir le Rialachán (CE) Uimh. 1013/2006 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Meitheamh 2006 maidir le loingsithe dramhaíola (IO 2006 L 190, lch. 1).

26 Sa dá chás dá dtagraítear i míreanna 20 agus 21 den bhreithiúnas seo, ba cheart do na húdaráis sin nós imeachta soláthair phoiblí a eagrú ar dtús agus, ina dhiaidh sin, athshlánú shuíomh Biljane Donje a áirithiú i gcomhréir leis an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola.

27 Dúirt Poblacht na Cróite freisin go gcuirfeadh sí láithreán Biljane Donje san áireamh sa phlean bainistithe dramhaíola roimh dheireadh 2021.

28 Ós rud é nach ndearna an Ballstát sin na bearta ba ghá chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, thug an Coimisiún an chaingean seo an 23 Bealtaine 2023.

29 Le cinneadh ó Uachtarán na Cúirte an 4 Márta 2024, cuireadh na himeachtaí sa chás seo ar fionraí go dtí seachadadh an bhreithiúnais i gCás C-147/23, *an Coimisiún* v *an Pholainn*. Tar éis thabhairt bhreithiúnas an 25 Aibreán 2024, an Coimisiún v an Pholainn (an Treoir maidir le Sceithirí) (C-147/23, EU:C:2024:346), d'ordaigh Uachtarán na Cúirte, an lá céanna, go n-atosófaí na himeachtaí sa chás seo.

An chaingean

Mainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh

Argóintí na bpáirtithe

30 Tá caingean an Choimisiúin bunaithe ar thrí ghearán, lena líomhnaítear gur sáraíodh Airteagal 5(1), Airteagal 13 agus Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98, faoi seach.

31 Lena chéad ghearán, líomhnaíonn an Coimisiún gur mhainnigh Poblacht na Cróite na bearta is gá a dhéanamh chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh chun deireadh a chur leis an sárú ar Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98, sa mhéid is nár chinn an Ballstát sin gur dramhaíl a bhí sna comhiomláin chloiche a cuireadh i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje.

32 Áitíonn an Coimisiún, d'ainneoin gur tugadh an breithiúnas sin, go raibh cur chuige an Bhallstáit sin maidir leis an tslaig atá i gceist fós mar an gcéanna go bunúsach lena chur chuige sular tugadh an breithiúnas sin. Dhealródh sé, go deimhin, ó bharúlacha Phoblacht na Cróite a tíolacadh le linn an nós imeachta réamhdhlíthíochta sa chás seo gur lean údaráis na Cróite ar aghaidh ag scrúdú an bhféadfaí na slaigeanna sin a úsáid i dtógáil, rud a thaispeánfadh go gcaitear leis na slaigeanna sin fós mar sheachtháirge a gcaithfear a úsáid ina dhiaidh sin a áirithiú, agus ní mar dhramhaíl.

33 A mhéid a bhaineann leis na breithnithe a chuir Poblacht na Cróite chun cinn le linn an nós imeachta réamhdhlíthíochta sin maidir leis na húsáidí a d'fhéadfaí a bhaint as na slaigeanna i dtrácht amach anseo arna gcur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje, tugann an Coimisiún faoi deara nach raibh sé beartaithe ach ag an mBallstát sin na slaigeanna sin a úsáid mar ábhair thógála.

34 Thairis sin, ós rud é go ndearna Poblacht na Cróite cur síos ina freagra ar an litir fógra fhoirmiúil, i gcás nach bhféadfaí na slaigeanna sin a úsáid chun críoch tógála, ní chuirtear úsáid neamhchinnte na slaigeanna atá i gceist chun críoch tógála ó bhail ar bhealach ar bith leis na bearta breise a fhorchuirtear lena reachtaíocht maidir le bainistiú dramhaíola, lena n-áirítear láithreán Biljane Donje a áireamh sa phlean bainistithe dramhaíola. Níl sa mhaíomh go bhféadfadh na slaigeanna sin a bheith ina ndramhaíl ach amhantraíocht, ní leor é chun deireadh a chur leis an sárú ar Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98 a fhaightear sa bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*. Ar an gcaoi chéanna, ní leor chun na críche sin an fógra ón mBallstát sin maidir le hoibreacha ullmhúcháin áirithe, amhail leasuithe ar an bplean bainistithe dramhaíola.

35 Tagann an Coimisiún ar an gconclúid go bhfuil Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98 fós á shárú.

36 Lena dara gearán, déanann an Coimisiún gearán nár ghlac Poblacht na Cróite na bearta is gá chun an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh chun deireadh a chur leis an sárú ar Airteagal 13 den Treoir sin, mar a chinn an Chúirt sa bhreithiúnas sin, sa mhéid nach ndearna an Ballstát sin na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfar an dramhaíl arna cur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje a bhainistiú gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol.

37 Áitíonn an Coimisiún nach bhfuil sé ina ábhar díospóide go ndéantar dramhaíl a sheachadadh go neamhrialta i gcónaí, san áit chéanna agus ar an mbealach céanna. Dá bhrí sin, níor áirithigh Poblacht na Cróite diúscairt cheart na dramhaíola arna cur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje ar an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht na mainneachtana oibleagáidí a chomhlíonadh, eadhon an 23 Samhain 2021.

38 Cuireann an institiúid sin leis nach féidir tátal a bhaint as na bearta a ghlac an Ballstát sin tar éis an dáta sin gur glacadh bearta éifeachtacha chun dramhaíl a dhiúscairt i gcomhréir le Treoir 2008/98.

39 Tagann an Coimisiún ar an gconclúid go bhfuil Airteagal 13 de Threoir 2008/98 fós á shárú.

40 Lena thríú gearán, déanann an Coimisiún gearán nár ghlac Poblacht na Cróite na bearta is gá chun an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh chun deireadh a chur leis an sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98, mar a chinn an Chúirt sa bhreithiúnas sin, sa mhéid nach ndearna an Ballstát sin na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfadh sealbhóir na dramhaíola arna cur i líonadh talún ar láithreán Biljane Donje an dramhaíl a chóireáil é féin nó go ndéanfadh déileálaí, bunaíocht nó gnóthas a bhfuil oibríochtaí cóireála dramhaíola á ndéanamh aige nó bailitheoir dramhaíola poiblí nó príobháideach í a chóireáil.

41 Cuireann an Coimisiún in iúl, i ndáil leis sin, i gcomhréir leis an gcásdlí a bhaineann le hAirteagal 8 de Threoir 75/442/CEE ón gComhairle an 15 Iúil 1975 maidir le dramhaíl (IO 1975 L 194, lch. 39), a tháinig roimh Threoir 2008/98, go bhfuil sé d'oibleagáid ar na Ballstáit a áirithiú go ndéanfar láithreáin líonta talún neamhdhleathacha a leigheas.

42 Ar an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht na mainneachtana oibleagáidí a chomhlíonadh, eadhon an 23 Samhain 2021, cuireadh an tslaig atá i gceist i líonadh talún go míchuí fós ar shuíomh Biljane Donje agus níor cuireadh cóireáil uirthi, ós rud é nár ghlac Poblacht na Cróite na bearta ba ghá chun comhlíonadh a hoibleagáidí faoi Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 a áirithiú.

43 Dá bhrí sin, measann an Coimisiún go bhfuil an sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 fós á dhéanamh.

44 Áitíonn Poblacht na Cróite gur cheart don Chúirt an chaingean a dhíbhe toisc í a bheith gan bhunús.

45 Ar an gcéad dul síos, maidir leis an ngearán lena n-éilítear sárú ar Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98, áitíonn an Ballstát sin gur cinneadh, le linn na n-imeachtaí os comhair na Cúirte sa chás as ar eascair an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, gur acmhainní mianraí de chuid Phoblacht na Cróite iad an tslaig atá i gceist agus, dá bhrí sin, go raibh ar na húdaráis náisiúnta an Zakon o upravljanju državnom imovinom (an Dlí maidir le maoin phoiblí a riar) (*Narodne novine*, *br*. 52/18) agus, go háirithe, Airteagal 9 den dlí sin a chomhlíonadh. I gcomhréir leis an Airteagal sin, lena gceanglaítear bainistiú réasúnach, trédhearcach agus poiblí a dhéanamh ar mhaoin phoiblí, ar mhaithe le forbairt inbhuanaithe Phoblacht na Cróite, agus, go háirithe, gach gníomh a bhaineann le maoin phoiblí a dhéanamh i gcomhréir le bainistíocht fhónta agus le prionsabail riaracháin maoine poiblí, ceanglaíodh ar údaráis na Cróite a shuí ag an tús nach bhféadfaí an tslaig atá i gceist a úsáid sa tógáil mar an rogha feabhsúcháin is buntáistí agus is tapúla don líonadh talún ag Biljane Donje.

46 Ag an am céanna, thionscain an Aireacht Gnóthaí Eacnamaíocha agus Forbartha Inbhuanaithe (an Chróit), d'fhonn an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, nós imeachta chun an líonadh talún sin a áireamh ar liosta na dtionscadal feabhsúcháin, i gcomhréir leis an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola, go beacht i gcás ina bhfaighfear amach, tar éis scrúdú mionsonraithe a dhéanamh ar airíonna na slaigeanna atá i gceist a cuireadh i líonadh talún, nach bhféadfaí na slaigeanna sin a úsáid ina dhiaidh sin mar ábhair thógála. Sa chás sin, dhéanfaí foráil chun bainistiú sábháilte na slaige atá i gceist a áirithiú, i gcomhréir leis an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola.

47 Deir Poblacht na Cróite, i bhfianaise thorthaí roinnt tuairimí ó shaineolaithe inar tagraíodh do shrianta maidir le hathúsáid na slaige atá i gceist mar ábhair thógála agus nach féidir an tslaig sin a úsáid chun mianaigh oscailte neamhghníomhacha a dhúnadh, gur tháinig a húdaráis ar an gconclúid go raibh gach féidearthacht maidir leis an tslaig atá i gceist a úsáid mar sheachtháirge ídithe agus, dá bhrí sin, go ndéanfaí an líonadh talún in Biljane Donje a ghlanadh i gcomhréir leis an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola. Áitíonn an Ballstát sin gur tháinig sé ar an gconclúid, dá bhrí sin, gur dramhaíl seachas seachtháirgí iad na slaigeanna i dtrácht a cuireadh i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje agus gur ghá caitheamh leo amhlaidh, agus mar thoradh air sin gur chomhlíon sé a oibleagáidí faoi Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98.

48 Ar an dara dul síos, maidir leis an ngearán lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 13 den Treoir sin, áitíonn Poblacht na Cróite gur chun sláinte an duine agus an comhshaol a chosaint, i gcomhréir le cuspóir na bhforálacha atá i gceist leis an Treoir sin, a ghníomhaigh a húdaráis chun na réamhchoinníollacha a áirithiú maidir le glanadh níos éifeachtúla an líonta talún in Biljane Donje, chun athúsáid na slaige atá i gceist sa tógáil a ráthú. Ba ghá, chun na críche sin, roinnt tuairimí saineolacha a thabhairt ar cuireadh moill orthu i bhfianaise na mbeart lenar cuireadh srian ar an saol poiblí sa Chróit agus lenar cuireadh ar fionraí é mar gheall ar phaindéim COVID-19.

49 Dá bhrí sin, ní aontaíonn Poblacht na Cróite le héileamh an Choimisiúin nach ndearna sí aon bheart suntasach chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh. Tá gníomhaíocht déanta go comhsheasmhach ag údaráis an Bhallstáit sin chun teacht ar an réiteach is fearr chun deireadh a chur leis an tslaig atá i gceist ar bhealach a chomhlíonann ceanglais na sláinte agus an chomhshaoil. Ar bhonn chonclúidí tuarascála ó Institiúid Geolaíochta na Cróite i mí an Mheithimh 2018 maidir leis an anailís ar cháilíocht na hithreach, an aeir, an screamhuisce agus an uisce báistí a bailíodh i gcoimeádáin tí réigiún Biljane Donje agus a réigiúin mhóir, inar léir go raibh an cás inghlactha i bhfianaise na bparaiméadar orgánach agus neamhorgánach a d'fhéadfadh a bheith tocsaineach a ndearnadh anailís orthu, chinn údaráis na Cróite tuairimí saineolaithe eile a chur i gcrích, dá dtagraítear i mír 43 den bhreithiúnas seo, chun athúsáid na slaige atá i gceist agus diúscairt iarbhír na slaige sin a áirithiú. Mar sin féin, i bhfianaise chonclúidí na measúnuithe eile sin, thángthas ar an gconclúid go raibh an líonadh talún atá i gceist faoi réir feabhsúcháin, i gcomhréir leis an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola.

50 Tugann Poblacht na Cróite faoi deara, sa chomhthéacs sin, gur socraíodh amchlár mionsonraithe do chur chun feidhme na ngníomhaíochtaí maidir le diúscairt na dramhaíola atá i gceist ar shuíomh Biljane Donje, atá le cur i gcrích sa tréimhse ó mhí Lúnasa 2023 go mí Lúnasa 2025.

51 Ar an tríú dul síos, maidir leis an ngearán lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98, cuireann Poblacht na Cróite in iúl gur chuir sí san áireamh cheana féin, ar dháta éaga na tréimhse a fhorordaítear sa litir fógra fhoirmiúil agus ar an dáta a tionscnaíodh an chaingean seo, an plean chun an líonadh talún in Biljane Donje a ghlanadh sa phlean bainistithe dramhaíola don

tréimhse 2017-2022, a leasaíodh i mí Eanáir 2022. Ina theannta sin, sa phlean bainistithe dramhaíola nua don tréimhse 2023-2028, dhréachtaigh an Ballstát sin plean chun an líonadh talún sin a fheabhsú agus shainaithin sé na céimeanna eile go léir a chuirfí chun feidhme le linn na tréimhse ó Lúnasa 2023 go Lúnasa 2025 chun glanadh iomlán an líonta talún sin a chur i gcrích.

52 Ina hathfhreagra, luann Poblacht na Cróite freisin, maidir leis an ngearán sin, go bhfuil údar cuí leis an gcur chuige a lean a húdaráis, arb é atá ann a fhíorú go bhféadfaí na slaigeanna atá i gceist a athúsáid, i gcomhréir leis an reachtaíocht náisiúnta maidir le hearraí poiblí a riar, i bhfianaise ord na réiteach dramhaíola a bunaíodh le Treoir 2008/98, ar dá réir atá tosaíocht ag ullmhú d'athúsáid, athchúrsáil nó aon aisghabháil eile ar dhiúscairt dramhaíola.

Measúnú na Cúirte Breithiúnais

53 Faoi Airteagal 260(2) CFAE, má mheasann an Coimisiún nach bhfuil na bearta is gá do chomhlíonadh bhreithiúnas na Cúirte glactha ag an mBallstát i dtrácht, féadfaidh sé an t-ábhar a tharchur chuig an gCúirt, tar éis deis a thabhairt don Bhallstát sin a bharúlacha a thíolacadh, ag sonrú mhéid na cnapshuime nó na híocaíochta pionósaí a bheidh le híoc ag an mBallstát sin a mheasann sé is iomchuí sna himthosca.

54 I ndáil leis sin, is é an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mhainneachtain oibleagáidí faoi Airteagal 260(2) CFAE a chomhlíonadh ná dáta éaga na tréimhse a leagtar síos sa litir fógra fhoirmiúil arna heisiúint de bhun na forála sin (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, an Coimisiún v an Ungáir (Glacadh iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II), C-123/22, EU:C:2024:493, mír 56 agus an cásdlí dá dtagraítear).

55 Sa chás seo, ós rud é gur eisigh an Coimisiún an litir fógra fhoirmiúil an 23 Meán Fómhair 2021, is é an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mhainneachtain oibleagáidí dá dtagraítear sa mhír roimhe seo den bhreithiúnas seo a chomhlíonadh dáta éaga na tréimhse a leagtar síos sa litir sin, eadhon an 23 Samhain 2021.

56 Ba cheart a mheabhrú freisin go bhfuil tábhacht ar leith ag baint leis an gcuid oibríochtúil de bhreithiúnas lena mbunaítear mainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh, lena gcuirtear síos ar mhainneachtain oibleagáidí arna mbunú ag an gCúirt a chomhlíonadh, chun na bearta a chinneadh a cheanglaítear ar an mBallstát a ghlacadh chun éifeacht iomlán a thabhairt don bhreithiúnas sin. Ní mór an chuid oibríochtúil den bhreithiúnas sin a thuiscint i bhfianaise fhorais an bhreithiúnais chéanna (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, an Coimisiún v an Ungáir (Glacadh iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II), C-123/22, EU:C:2024:493, mír 58 agus an cásdlí dá dtagraítear).

– *An gearán lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98*

57 Faoi Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98, ní fhéadfar substaint nó réad a eascraíonn as próiseas táirgthe nach é a phríomhaidhm an tsubstaint nó an táirge sin a tháirgeadh a mheas mar 'dhramhaíl' de réir bhrí Airteagal 3(1) den Treoir sin, ach mar 'sheachtháirge', ach amháin má chomhlíontar na coinníollacha carnacha a leagtar amach i bpointí (a) go (d) d'Airteagal 5(1). Áirítear ar na coinníollacha sin an coinníoll dá dtagraítear i bpointe (a), ar dá réir 'is cinnte go mbainfear úsáid as an tsubstaint nó as an réad ina dhiaidh sin'.

58 Sa chéad mhír de phointe 1 den chuid oibríochtúil den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, chinn an Chúirt nár chomhlíon Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98 toisc nár chinn sí gur dramhaíl iad comhiomláin chloiche a cuireadh i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje, nach seachtháirgí iad, agus nach mór iad a bhainistiú mar dhramhaíl.

59 Bhí an chéad mhír de phointe 1 den chuid oibríochtúil den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* bunaithe ar an gcinneadh a rinneadh i míreanna 37, 38, 42 agus 43 den bhreithiúnas sin, ar dá réir nach bhféadfaí an tslaig atá i gceist a mheas mar 'sheachtháirgí', de réir bhrí Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98, ach gur 'dramhaíl' a bhí ann de réir bhrí Airteagal 3(1) den Treoir sin, a mhéid a bhí a n-úsáid ina dhiaidh sin ag an sealbhóir éiginnte agus nach raibh sé insamhlaithe ach amháin san fhadtéarma.

60 Sa chás seo, is léir ó fhreagra Phoblacht na Cróite an 23 Samhain 2021 ar an litir fógra fhoirmiúil, atá i gcomhthráth le dul in éag na tréimhse a leagtar síos sa litir sin, agus óna cosaint, go raibh anailís ar siúl ar dháta éaga na tréimhse a leagtar síos sa litir sin d'fhonn úsáid fhéideartha na slaige atá i gceist mar ábhair thógála a chinneadh agus go rabhthas ag súil le conclúidí an tsaineolaí atá freagrach as an anailís sin a dhéanamh faoin 21 Márta 2022 ar a dhéanaí. Sa fhreagra sin, chuir an Ballstát sin in iúl ar an gcéad dul síos go mbeadh comhlíonadh an bhreithiúnais in *an Coimisiún* v *an Chróit* ag brath ar chonclúidí thuarascáil an tsaineolaí maidir le hairíonna na slaige atá i gceist. Thagair sé ansin do roghanna éagsúla a bhí ar fáil dó dá gcinnfeadh tuarascáil an tsaineolaí sin go bhféadfaí an tslaig sin a úsáid mar ábhair thógála agus, ar deireadh, dúirt sé, dá gcinnfí i dtuarascáil an tsaineolaí sin nach raibh athúsáid den sórt sin indéanta, go ndéanfaí an tslaig sin a bhainistiú ar bhealach sábháilte, i gcomhréir leis an Dlí maidir le bainistiú dramhaíola.

61 Dá bhrí sin, ar an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht na mainneachtana oibleagáidí atá i gceist a chomhlíonadh, eadhon an 23 Samhain 2021, níor chinn Poblacht na Cróite fós gur 'dramhaíl' de réir bhrí Airteagal 3(1) de Threoir 2008/98 a bhí sa tslaig atá i gceist agus gur ghá í a bhainistiú mar dhramhaíl, ach lean sí de mhachnamh a dhéanamh ar an bhféidearthacht an tslaig sin a úsáid ina dhiaidh sin, gan bheith in ann, áfach, tagairt a dhéanamh d'úsáid áirithe.

62 Ní féidir an cinneadh sin a chur ó bhail, ar an gcéad dul síos, le hargóint an Bhallstáit sin gur ceanglaíodh air an Dlí maidir le riaradh maoine poiblí dá dtagraítear i mír 41 den bhreithiúnas seo a chomhlíonadh, lena gceanglaítear bainistíocht fhónta maoine poiblí a chomhlíonadh. De réir cásdlí socair, ní fhéadfaidh Ballstát brath ar fhorálacha, ar chleachtais ná ar chásanna atá i réim ina dhlíchóras náisiúnta chun údar a thabhairt le mainneachtain oibleagáidí a eascraíonn as dlí an Aontais a chomhlíonadh (breithiúnas an 20 Meitheamh 2024, an Coimisiún v an Bhulgáir (Limistéir chaomhantais speisialta a chosaint), C-85/22, EU:C:2024:535, mír 74 agus an cásdlí dá dtagraítear).

63 Ar an dara dul síos, maidir leis na bearta a glacadh nó atá beartaithe ar a bhfuil Poblacht na Cróite ag brath chun a léiriú gur chomhlíon sí an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, a mhéid a bhaineann leis an gcinneadh gur dramhaíl seachas seachtháirgí í an tslaig atá i gceist a chuirtear ar líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje, tagann siad i ndiaidh dháta éaga na tréimhse a leagtar síos sa litir fógra fhoirmiúil, eadhon an 23 Samhain 2021, agus, dá bhrí sin, níl siad ábhartha chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht na mainneachtana oibleagáidí atá i gceist a chomhlíonadh. Go háirithe, glacadh an cinneadh ó Rialtas na Cróite lena leasaítear an plean bainistithe dramhaíola don tréimhse 2017-2022, lenar cuireadh an líonadh talún ag Biljane Donje san áireamh ar liosta na dtionscadal feabhsúcháin, an rún ó Rialtas na Cróite maidir le feabhsúchán an líonta talún sin agus an cinneadh ón Aire Gnóthaí Eacnamaíocha agus Forbartha

Inbhuanaithe lena n-ordaítear an láithreán sin a fheabhsú an 30 Nollaig 2021, an 24 Lúnasa 2023 agus an 30 Lúnasa 2023 faoi seach, is é sin le rá, tar éis an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht an tsáraithe atá i gceist.

64 Ar an tríú dul síos, ní féidir go n-éireoidh ach oiread le hargóint Phoblacht na Cróite go raibh údar lena cur chuige maidir le fíorú a dhéanamh ar an bhféidearthacht an tslaig atá i gceist a athúsáid i bhfianaise ord na réiteach dramhaíola a bhunaítear le Treoir 2008/98. B'ionann argóint den sórt sin agus dul timpeall ar oibleagáid na mBallstát faoi Airteagal 260(1) CFAE na bearta is gá a dhéanamh chun breithiúnas ón gCúirt a chomhlíonadh lena suitear mainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh.

65 Sna himthosca sin, ní mór seasamh le gearán an Choimisiúin lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 5(1) de Threoir 2008/98.

– *An gearán lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 13 de Threoir 2008/98*

66 Faoi Airteagal 13 de Threoir 2008/98, 'déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfar bainistiú dramhaíola gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol'.

67 Sa dara mír de phointe 1 den chuid oibríochtúil den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, chinn an Chúirt nár chomhlíon Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 13 de Threoir 2008/98 toisc nár ghlac sí na bearta uile is gá chun a áirithiú go ndéanfaí bainistiú na dramhaíola arna cur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol.

68 I ndáil leis sin, is léir ó mhíreanna 59 agus 60 den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* gur mhainnigh údaráis inniúla na Cróite na bearta is gá a dhéanamh chun a áirithiú gur diúscraíodh dramhaíl gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol ar feadh beagnach 7 mbliana, arb ionann é agus 'tréimhse shuntasach ama'.

69 Chun teacht ar an gcinneadh sin, mheabhraigh an Chúirt, i míreanna 55 agus 56 den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, a cásdlí ónar léir go bhfuil díghrádú suntasach comhshaoil thar thréimhse fhada gan idirghabháil ó na húdaráis inniúla ina dhlúthchuid de dhramhaíl a bheith i líonadh talún, gan beann ar chineál an líonta talún sin. I gcás ina leanfaidh an díghrádú suntasach comhshaoil sin ar feadh tréimhse fhadaithe gan idirghabháil ó na húdaráis inniúla, féadfaidh sé a nochtadh gur sháraigh an Ballstát lena mbaineann an lánrogha a thugtar dó le hAirteagal 13 de Threoir 2008/98.

70 I bhfreagra Phoblacht na Cróite an 23 Samhain 2021 ar an litir fógra fhoirmiúil agus ina cosaint, ní dhéanann an Ballstát sin agóid go raibh an tslaig atá i gceist fós á cur i líonadh talún ag suíomh Biljane Donjear ar dháta éaga na tréimhse a leagtar síos sa litir fógra fhoirmiúil, eadhon an 23 Samhain 2021, agus nach raibh tús curtha le feabhsú an líonta talún sin go fóill

71 Ní féidir le hargóintí Phoblacht na Cróite an cinneadh sin a chur ó bhail.

72 Ar an gcéad dul síos, ní éireoidh le hargóint an Bhallstáit sin gurbh é go beacht chun sláinte an duine agus an comhshaol a chosaint, i gcomhréir le cuspóir fhorálacha ábhartha Threoir 2008/98, gur ghníomhaigh údaráis na Cróite chun na réamhchoinníollacha a ráthú chun an líonadh talún in Biljane Donje a fheabhsú ar bhealach níos éifeachtúla, chun athúsáid na slaige

atá i gceist sa tógáil a ráthú. I bhfianaise an chásdlí a leagtar amach i mír 65 den bhreithiúnas seo, tacaíonn an argóint sin, seachas é a bhréagnú, le gearán an Choimisiúin lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 13 den Treoir sin.

73 Ar an dara dul síos, de réir na faisnéise a chuir Poblacht na Cróite ar fáil ina cosaint, conclúidí thuarascáil an tsaineolaí inar léiríodh nach bhféadfaí an tslaig i gceist a cuireadh i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje a úsáid mar gur seachadadh ábhair thógála an 5 Iúil 2022. Is léir freisin ó phléadálacha i scríbhinn an Bhallstáit sin nach nglanfaí an líonadh talún atá i gceist go dtí go gcuirfí conclúidí thuarascáil an tsaineolaí sin ar fáil, ós rud é go raibh na féidearthachtaí go léir chun an tslaig atá i gceist a athúsáid ídithe. Dá bhrí sin, tá conclúidí thuarascáil an tsaineolaí sin agus, *a fortiori*, na bearta arna nglacadh nó arna mbeartú tar éis na féidearthachtaí sin go léir chun an slaig atá i gceist a athúsáid ídithe tar éis dháta éaga na tréimhse a leagtar síos sa litir fógra fhoirmiúil, eadhon an 23 Samhain 2021. Dá bhrí sin, ní bhaineann siad le hábhar chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht an tsáraithe atá i gceist.

74 Thairis sin, maidir leis an tuarascáil ó Institiúid Geolaíochta na Cróite i mí an Mheithimh 2018, dá dtagraítear i mír 45 thuas inar suíodh go raibh an staid atá i gceist inghlactha i bhfianaise na bparaiméadar orgánach agus neamhorgánach a ndearnadh anailís orthu a d'fhéadfadh a bheith tocsaineach, is leor a thabhairt faoi deara nach bhfuil ann ach beart ullmhúcháin ar a mhéad chun a fhíorú an bhféadfaí an tslaig atá i gceist a úsáid i dtógáil mar sheachtháirge. Dá bhrí sin, ní leor ann féin comhlíonadh Airteagal 13 de Threoir 2008/98 a áirithiú.

75 Sna himthosca sin, ní mór seasamh le gearán an Choimisiúin lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 13 de Threoir 2008/98.

– *An gearán lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98*

76 Faoi Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98, 'Déanfaidh na Ballstáit na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfaidh aon táirgeoir dramhaíola tosaigh nó aon sealbhóir dramhaíola eile an dramhaíl a chóireáil é féin nó go ndéanfaidh déileálaí, bunaíocht nó gnóthas a dhéanann oibríochtaí cóireála dramhaíola nó bailitheoir dramhaíola príobháideach nó poiblí cóireáil uirthi'. [Aistriúchán neamhoifigiúil]

77 Sa tríú mír de phointe 1 den chuid oibríochtúil den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, chinn an Chúirt nár chomhlíon Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 toisc nár ghlac sí na bearta is gá chun a áirithiú go ndéanfadh sealbhóir na dramhaíola arna cur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje an dramhaíl a phróiseáil é féin nó go ndearna déileálaí, bunaíocht nó gnóthas atá i mbun oibríochtaí cóireála dramhaíola nó bailitheoir dramhaíola poiblí nó príobháideach í a chóireáil.

78 I ndáil leis sin, is léir ó mhíreanna 68 agus 69 den bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* nár caitheadh le cás ina bhfuil an tslaig atá i gceist, arb ionann iad agus 'dramhaíl', de réir bhrí Airteagal 3(1) de Threoir 2008/98, ar bhealach a laghdódh a dtionchar diúltach ar an gcomhshaol ó taisceadh iad ar shuíomh Biljane Donje i mí na Bealtaine 2010 agus go dtí dul in éag na tréimhse dá bhforáiltear i dtuairim réasúnaithe an Choimisiúin an 18 Samhain 2016, mar gheall ar mhainneachtain Phoblacht na Cróite iad a ghlacadh agus a chur chun feidhme, agus mar gheall air sin amháin, bearta ceangailteacha lena mbeartaítear táirgeoir tosaigh nó sealbhóir tosaigh na dramhaíola sin a aslú chun an dramhaíl sin a chóireáil é féin nó chun an chóireáil sin a iarraidh ar dhuine de na daoine eile dá dtagraítear in Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98.

79 Ina theannta sin, i mír 70 den bhreithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit*, mheabhraigh an Chúirt an cásdlí ar dá réir, ar an gcéad dul síos, go gceanglaítear ar bhardais [na] rialacha a leagtar síos in Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 a chomhlíonadh agus go bhféadfar a cheangal orthu dramhaíl ó láithreáin líonta talún a chóireáil ar a gcríoch féin nó é sin a dhéanamh ag déileálaí, bunaíocht nó gnóthas a dhéanann oibríochtaí cóireála dramhaíola nó ag bailitheoir dramhaíola príobháideach nó poiblí agus, ar an dara dul síos, go gceanglaítear ar an mBallstát lena mbaineann na bearta is gá a ghlacadh chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh na bardais a n-oibleagáidí.

80 Sa chás seo, mar is léir ó mhír 66 den bhreithiúnas seo, ní chonspóidtear go raibh an tslaig atá i gceist fós á cur i líonadh talún ar shuíomh Biljane Donje ar an dáta tagartha chun measúnú a dhéanamh ar mharthanacht an tsáraithe atá i gceist, eadhon an 23 Samhain 2021, agus, ar dháta dúnta na coda scríofa den nós imeachta os comhair na Cúirte, nach raibh an obair feabhsúcháin ar an líonadh talún sin ach i gcéim ullmhúcháin. Ní mór a thuiscint uaidh sin go raibh an staid fhíorasach a thug ar an gCúirt a chinneadh go ndearnadh sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 fós ann go dtí an 23 Samhain 2021.

81 Ós rud é nach féidir na hargóintí a chuir Poblacht na Cróite chun cinn chun gearán an Choimisiúin a bhréagnú lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98 a dhealú uathu siúd a bhfuiltear ag brath orthu chun tacú leis an ngearán lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 13 den Treoir sin, ní mór diúltú dóibh ar na cúiseanna céanna leo siúd a leagtar amach i míreanna 69 agus 70 den bhreithiúnas seo.

82 Sna himthosca sin, ní mór seasamh le gearán an Choimisiúin lena líomhnaítear sárú ar Airteagal 15(1) de Threoir 2008/98.

83 I bhfianaise na mbreithnithe uile roimhe seo, ní mór a mheas, trí mhainneachtain na bearta uile is gá a dhéanamh chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, gur mhainnigh Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 260(1) CFAE a chomhlíonadh.

Pionóis airgid

Argóintí na bpáirtithe

84 Ós rud é nach bhfuil na bearta is gá déanta ag Poblacht na Cróite chun an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, molann an Coimisiún, ar bhonn Airteagal 260(2) CFAE, íocaíocht cnapshuime agus íocaíocht phionósach laethúil araon a fhorchur ar an mBallstát sin.

85 Chun méideanna na bpionós airgid sin a shocrú, braitheann an Coimisiún ar Theachtaireacht 2023. Go háirithe, cuireann an institiúid sin in iúl nach mór cinneadh na bpionós sin a bheith bunaithe ar na critéir bhunúsacha, eadhon tromchúis an tsáraithe, fad an tsáraithe agus an gá atá lena áirithiú go mbeidh éifeacht dhíspreagthach ag an bpionós chun sáruithe leantacha a chosc.

86 Ar an gcéad dul síos, maidir le tromchúis an tsáraithe, molann an Coimisiún an céatadán tromchúise a shocrú ag 6, ar scála ó 1 go 20, agus aird á tabhairt, ar thaobh amháin, ar thábhacht rialacha dhlí an Aontais a bhí ina n-ábhar don sárú, agus, ar an taobh eile, ar iarmhairtí an tsáraithe ar leasanna ginearálta nó ar leasanna ar leith.

87 Maidir le, ar an gcéad dul síos, a thábhachtaí atá rialacha dhlí an Aontais a bhí ina n-ábhar don sárú atá i gceist, meabhraíonn an Coimisiún go bhféachtar le Treoir 2008/98 an comhshaol agus sláinte an duine a chosaint trí theicnící iomchuí bainistithe, aisghabhála agus athchúrsála dramhaíola, chun brú ar acmhainní a laghdú agus chun a n-úsáid a fheabhsú. I ndáil leis sin, ar an gcéad dul síos, leagtar amach in Airteagal 5(1) den Treoir sin na coinníollacha nach mór a chomhlíonadh chun substaint nó réad atá mar thoradh ar phróiseas táirgthe nach é is príomhaidhm dó an tsubstaint nó an réad sin a tháirgeadh a mheas ní mar dhramhaíl, ach mar sheachtháirge. Ar an dara dul síos, le hAirteagal 13 den Treoir sin, cuirtear oibleagáid dhearfach ar na Ballstáit na bearta is gá a dhéanamh chun a áirithiú go ndéanfar bainistiú dramhaíola gan sláinte an duine a chur i mbaol, gan dochar a dhéanamh don chomhshaol, gan riosca a chruthú don uisce, don aer, don ithir, do fhlóra nó d'fhána agus gan dochar a dhéanamh don tuath. Ar an tríú dul síos, ceanglaítear le hAirteagal 15(1) den Treoir sin ar na Ballstáit a áirithiú go ndéanfaidh na táirgeoirí dramhaíola tosaigh nó na sealbhóirí dramhaíola féin an chóireáil ar dhramhaíl nó go gcuirfidh siad í de chúram ar dhéileálaí, ar bhunaíocht nó ar ghnóthas a dhéanann oibríochtaí cóireála dramhaíola nó ar bhailitheoir dramhaíola príobháideach nó poiblí.

88 Ar an dara dul síos, maidir le héifeachtaí an tsáraithe atá i gceist ar leasanna ginearálta nó ar leasanna ar leith, áitíonn an Coimisiún go bhfuil an sárú atá i gceist tromchúiseach sa mhéid is nár chomhlíon Poblacht na Cróite roinnt oibleagáidí bunúsacha a eascraíonn as Treoir 2008/98, ar réamhriachtanas é a chomhlíonadh chun damáiste don chomhshaol a chosc agus chun sláinte an duine a chur i mbaol, agus chun cuspóirí bheartas an gheilleagair chiorclaigh a bhaint amach.

89 De réir an Choimisiúin, tagann an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* faoi chuimsiú cásdlí socraithe a bhaineann leis na hoibleagáidí bunúsacha a leagtar síos le Treoir 2008/98, nach mór a mheas mar imthoisc ghéaraitheach agus measúnú á dhéanamh ar thromchúis an tsáraithe.

90 Ina theannta sin, deir an Coimisiún go bhfuil an líonadh talún atá i gceist lonnaithe i sráidbhaile Biljane Donje, atá ceangailte ó thaobh riaracháin de le baile Benkovac, a bhfuil thart ar 10 míle áitritheoir ann, agus ina bhfuil thart ar 140 000 tona d'iarmhair próiseála slaige fearómangainéise agus sileacamangainéise curtha i líonadh talún go díreach ar an talamh ó 2010 i leith, ag níos lú ná 50 méadar de theaghaisí. Ós rud é gur cinneadh sa bhreithiúnas sin gur sháraigh líonadh talún na dramhaíola atá i gceist an oibleagáid maidir le líonadh talún le dramhaíl a áirithiú gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol, d'fhéadfadh mainneachtain an breithiúnas sin a chomhlíonadh dochar tromchúiseach agus doleasaithe a dhéanamh do shláinte an duine agus don chomhshaol. Sonraíonn an Coimisiún freisin, ag brath ar chásdlí na Cúirte, gur contúirt don chomhshaol é carnadh dramhaíola, fiú sula dtagann sé chun bheith guaiseach don tsláinte, ag féachaint go háirithe do chumas teoranta na réigiún nó na láithreán í a fháil, agus mar thoradh air sin go mbeadh an t-iompar a ndéantar gearán faoi níos tromchúisí fós mura gcomhlíonfaí an breithiúnas sin. Ina theannta sin, d'fhéadfadh líonadh talún neamhdhleathach damáiste eacnamaíoch agus damáiste eile a dhéanamh do dhaoine aonair agus d'oibreoirí eacnamaíocha.

91 Measann an Coimisiún, cé gur cás ar leith é seo ina gcuirtear Treoir 2008/98 i bhfeidhm go mícheart, nach mór a chur san áireamh go leanann sáruithe ar an Treoir sin, agus, dá bhrí sin, na héifeachtaí diúltacha a chruthaíonn siad, ar aghaidh thar thréimhse fhada ama.

92 Thairis sin, ba cheart cineál an tsáraithe a chur san áireamh agus, go háirithe, go leanann Poblacht na Cróite, seachas na hoibleagáidí a eascraíonn as Treoir 2008/98 a chomhlíonadh, mar a cheanglaítear leis an mbreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, de dhlí an Aontais a chur i bhfeidhm go mícheart go dtí 4 bliana tar éis an breithiúnas sin a thabhairt agus go dtí níos mó ná 10 mbliana tar éis an dramhaíl atá i gceist a chur i líonadh talún.

93 Ar an dara dul síos, maidir le fad an tsáraithe, tugann an Coimisiún faoi deara, i gcomhréir le pointe 3.3 de Theachtaireacht 2023, go sloinntear an t-iolraitheoir faid mar iolraitheoir idir 1 agus 3 agus go ríomhtar é ag ráta 0.10 in aghaidh na míosa ó dháta an chéad bhreithiúnais ón gCúirt lena suitear an mhainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh. Sa chás seo, bhí 45 mhí caite idir an 2 Bealtaine 2019, dáta breithe an bhreithiúnais in *an Coimisiún* v *an Chróit*, agus an 15 Feabhra 2023, an dáta a chinn sí an t-ábhar a tharchur chuig an gCúirt. Dá bhrí sin, molann an Coimisiún an chomhéifeacht le haghaidh fhad an tsáraithe atá i gceist a shocrú ag 3.

94 Ar an tríú dul síos, maidir leis an ngá atá le héifeacht dhíspreagthach an phionóis a áirithiú i bhfianaise chumas íocaíochta an Bhallstáit lena mbaineann, sonraíonn an Coimisiún, i gcomhréir le pointe 3.4 de Theachtaireacht 2023, go léirítear an éifeacht dhíspreagthach sin san fhachtóir ‘n’, atá socraithe do Phoblacht na Cróite ag 0.14.

95 Dá bhrí sin, ar an gcéad dul síos, molann an Coimisiún gur cheart gurb é EUR 840 an méid laethúil chun an chnapshuim a ríomh, méid a fhaightear tríd an gcnapshuim a shocraítear ag EUR 1 000 a iolrú faoi phointe 2 d’Iarscríbhinn I a ghabhann le Teachtaireacht 2023 faoi fhachtóir tromchúise 6 agus faoin bhfachtóir ‘n’ 0.14. I gcomhréir le pointe 4.2.1 den teachtaireacht sin, ba cheart an chnapshuim laethúil sin a iolrú faoi líon na laethanta a leanfar den sárú. Deir an Coimisiún nach mór íocaíocht na cnapshuime a fhaightear ar an gcaoi sin a fhorchur ar choinníoll gur mó an tsuim sin ná EUR 392 000, a chomhfhreagraíonn do mhéid na cnapshuime íosta a shocraítear do Phoblacht na Cróite le pointe 5 d’Iarscríbhinn I.

96 Ar an dara dul síos, tá sé beartaithe ag an gCoimisiún méid na híocaíochta pionósaí a shocrú ag EUR 7 560 in aghaidh an lae, a fhaightear trí mhéid cothromráta an phionóis a shocraítear i bpointe 1 d’Iarscríbhinn I a ghabhann le Teachtaireacht 2023, arb ionann é agus EUR 3 000 in aghaidh an lae, a iolrú faoin gcomhéifeacht do thromchúis 6, faoin gcomhéifeacht ar feadh ré 3 agus faoin bhfachtóir ‘n’ 0.14.

97 Déanann Poblacht na Cróite agóid i gcoinne an mhodha chun an chnapshuim a mhol an Coimisiún a ríomh agus, i gcás ina gcinnfidh an Chúirt cnapshuim aonair a fhorchur, iarrann sí ar an gCúirt a ghlacadh mar thúsphointe chun an tsuim sin a ríomh, ní dáta seachadta an bhreithiúnais in *an Coimisiún* v *an Chróit*, ach dáta níos déanaí ina gcuirfear san áireamh tréimhse réasúnta chun an breithiúnas sin a chomhlíonadh. In aon chás, ba cheart méid na cnapshuime a shocrú ag méid atá i bhfad níos ísle ná an méid atá beartaithe.

98 Ar an gcéad dul síos, maidir le toisc thromchúiseach an tsáraithe atá i gceist, measann Poblacht na Cróite gur cheart é a shocrú ar leibhéal atá i bhfad níos ísle ná an toisc thromchúiseach 6 atá beartaithe.

99 Áitíonn an Ballstát sin, agus cuspóirí bheartas comhshaoil an Aontais Eorpaigh ar eolas aige, go molann sé i gcónaí réitigh a bhfuil an tionchar foriomlán is fearr acu ar an gcomhshaol, i gcomhréir le cuspóirí Threoir 2008/98, agus go ndearna sé an Treoir sin a thrasuí go hiomlán ina reachtaíocht náisiúnta.

100 Go sonrach, maidir le héifeachtaí na mainneachtana breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh maidir le leasanna ginearálta nó leasanna ar leith, áitíonn Poblacht na Cróite nár léirigh na hanailísí a rinneadh ar shuíomh Biljane Donje aon bhaol díreach do bheatha agus do shláinte an duine nó don chomhshaol laistigh den áit agus gar don áit inar taisceadh an tslaig atá i gceist agus cuireann sí leis sin gur de chineál ginearálta iad dearbhuithe an Choimisiúin, a bhaineann leis an mbaol go ndéanfaí damáiste eacnamaíoch agus damáiste eile do dhaoine aonair agus d'oibreoirí eacnamaíocha, agus nach dtacaítear leo le fianaise.

101 Ina theannta sin, iarrann Poblacht na Cróite ar an gCúirt a chur san áireamh nach mbaineann an sárú atá i gceist ach le líonadh talún Biljane Donje, gurb é an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* an chéad agus an t-aon bhreithiúnas a thug an Chúirt i gcoinne Phoblacht na Cróite mar gheall ar shárú ar a hoibleagáidí faoi dhlí an Aontais agus gurb é an chéad chaingean é a tugadh i gcoinne an Bhallstáit sin faoi Airteagal 260(2) CFAE.

102 Ar an dara dul síos, maidir leis an gcomhéifeacht ar feadh ré an tsáraithe atá i gceist, measann Poblacht na Cróite gur cheart é a shocrú ag an leibhéal is ísle.

103 Tagraíonn an Ballstát sin do na himthosca nárbh fhéidir a thuar a tharla nuair a cuireadh i bhfeidhm na coinníollacha ba ghá chun dramhaíl a dhiúscairt ar shuíomh Biljane Donje agus chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chur chun feidhme. Ar an gcéad dul síos, mar gheall ar na bearta sriantacha a glacadh sa tréimhse idir 2020 agus 2022 i ndáil le paindéim COVID-19, bheadh sé dodhéanta na gníomhaíochtaí atá beartaithe a dhéanamh laistigh de na teorainneacha ama forordaithe. Ar an dara dul síos, tugann an Ballstát sin faoi deara gur bhuail roinnt creathanna talún tubaisteacha a chríoch i mí an Mhárta agus i mí na Nollag 2020 agus go raibh ar an Aireacht Pleanála Spásúlachta, Foirgníochta agus Maoine Poiblí (an Chróit), a bhí freagrach as an taighde a dhéanamh ar athúsáid fhéideartha na slaige atá i gceist, an chuid is mó dá hacmhainneachtaí a ath-leithdháileadh go tapa ar chláir tosaíochta atógála agus tithíochta, rud a d'fhágfadh go mbeadh sé deacair na bearta a dhéanamh chun an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh.

104 Ina theannta sin, measann Poblacht na Cróite gur cheart a chur san áireamh gur fhan a húdaráis ar fáil do sheirbhísí an Choimisiúin, le linn ré an tsáraithe, chun an fhaisnéis uile a bhaineann le cur chun feidhme an bhreithiúnais sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* a sholáthar agus, dá bhrí sin, gur ghníomhaigh siad de mheon macánta agus i gcomhréir iomlán le prionsabal an chomhair dhílis.

105 Ar an tríú dul síos, maidir lena cumas íocaíochta, áitíonn Poblacht na Cróite go raibh tionchar diúltach ag na himthosca eisceachtúla dá dtagraítear i mír 99 den bhreithiúnas seo ar na táscairí eacnamaíocha a bhaineann leis agus, go háirithe, ar fhás OTI. Ina theannta sin, tá méadú suntasach tagtha ar an ráta boilscithe a breathnaíodh sa Bhallstát sin ó dheireadh 2021.

106 Maidir leis an iarratas ar íocaíocht phionósach a fhorchur, áitíonn Poblacht na Cróite go bhfuil na bearta is gá déanta aici chun an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh. Dheimhnigh sé go soiléir, ar a dhéanaí, le glacadh an phlean bainistithe dramhaíola don tréimhse ó 2023 go 2028 agus le rún Rialtas na Cróite maidir le feabhsú líonadh talún Biljane Donje an 24 Lúnasa 2023, go raibh sé ar intinn aige an líonadh talún sin a ghlanadh suas. Cuireann an Ballstát sin in iúl freisin go bhfuil na bearta a leanfaidh sé dá gcur chun feidhme curtha i gceangal aige lena chosaint go dtí diúscairt deiridh na dramhaíola atá i gceist.

107 Dá bhrí sin, measann Poblacht na Cróite nach gá íocaíocht phionósach a chinneadh sa chás seo. Mar mhalairt air sin, má chinneann an Chúirt íocaíocht phionósach a fhorchur, iarrann an Ballstát sin ar an gCúirt í a shocrú ag méid atá i bhfad níos ísle ná an méid a mhol an Coimisiún.

108 Maidir le minicíocht na híocaíochta pionósaí tréimhsiúla, go sonrach, iarrann Poblacht na Cróite ar an gCúirt íocaíocht phionósach a shocrú arna ríomh ar feadh tréimhsí 6 mhí tríd an méid iomlán a bhaineann le gach ceann de na tréimhsí sin a laghdú i bhfianaise an dul chun cinn atá déanta maidir le feabhsúchán an líonta talún a chur chun feidhme.

Measúnú na Cúirte Breithiúnais

109 Mar réamhphointe, ba cheart a mheabhrú gurb é cuspóir an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 260(2) CFAE ná Ballstát mainneachtana a spreagadh chun breithiúnas a chomhlíonadh lena suitear gur mainníodh oibleagáidí a chomhlíonadh agus, dá bhrí sin, cur i bhfeidhm éifeachtach dhlí an Aontais a áirithiú, agus go saothraítear an cuspóir céanna leis na bearta dá bhforáiltear san fhoráil sin, eadhon an íocaíocht phionósach agus an chnapshuim (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Rómáin* (Glacadh iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II), C-123/22, EU:C:2024:493, mír 96 agus an cásdlí dá dtagraítear).

110 De réir cásdlí socair, braitheann cur i bhfeidhm íocaíochta pionósaí agus cnapshuime ar chumas gach ceann acu an cuspóir atá á shaothrú a chomhlíonadh i bhfianaise imthosca an cháis agus, sna himthosca sin, ní féidir dul ar iontaoibh an dá chineál pionóis dá bhforáiltear a chur as an áireamh (breithiúnas an 17 Meán Fómhair 2015, *an Coimisiún* v *an Iodáil*, C-367/14, EU:C:2015:611, mír 114 agus an cásdlí dá dtagraítear).

111 Cé gur cosúil gurb iomchuí íocaíocht phionósach a fhorchur chun Ballstát a spreagadh chun deireadh a chur, a luaithe is féidir, le mainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh a d'fhéadfadh, in éagmais beart den sórt sin, leanúint ar aghaidh, tá forchur cnapshuime bunaithe níos mó ar mheasúnú a dhéanamh ar iarmhairtí na mainneachtana oibleagáidí an Bhallstáit lena mbaineann a chomhlíonadh ar leasanna príobháideacha agus poiblí, go háirithe i gcás ina bhfuil mainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh fós ann ar feadh tréimhse fhada ón mbreithiúnas lenar bunaíodh é ar dtús (breithiúnas an 17 Meán Fómhair 2015, *an Coimisiún* v *an Iodáil*, C-367/14, EU:C:2015:611, mír 115 agus an cásdlí dá dtagraítear).

112 Dá bhrí sin, tá sé de chumhacht ag an gCúirt, agus an lánrogha atá tugtha di sa réimse atá i gceist á feidhmiú aici, íocaíocht phionósach agus cnapshuim a ghearradh go carnach (breithiúnas an 17 Meán Fómhair 2015, *an Coimisiún* v *an Iodáil*, C-367/14, EU:C:2015:611, mír 116 agus an cásdlí dá dtagraítear).

113 Is faoin gCúirt atá sé, i ngach cás agus i bhfianaise imthosca an cháis atá os a comhair agus leibhéal an áitithe agus an díspreagtha a mheastar a bheith riachtanach, na pionóis airgid iomchuí a leagan síos, go háirithe chun sáruithe comhchosúla ar dhlí an Aontais a chosc (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Ungáir (Glacadh le hiarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 97 agus an cásdlí dá dtagraítear).

114 Dá réir sin, ní féidir le moltaí an Choimisiúin a bheith ina gceangal ar an gCúirt agus níl iontu ach pointe tagartha úsáideach. Ar an gcaoi chéanna, níl treoirlínte amhail iad siúd atá i dteachtaireachtaí an Choimisiúin ina gceangal ar an gCúirt, ach cuidíonn siad le trédhearcacht,

intuarthacht agus deimhneacht dhlíthiúil na gníomhaíochta arna déanamh ag an institiúid sin a áirithiú (breithiúnas an 12 Márta 2020, *an Coimisiún* v *an Iodáil (Cabhair neamhdhleathach d'earnáil na n-óstán sa tSairdín)*, C-576/18, EU:C:2020:202, mír 136 agus an cásdlí dá dtagraítear).

– *An chnapshuim*

115 De réir chásdlí na Cúirte, ní mór an t-ordú chun cnapshuim a íoc agus aon mhéid den tsuim sin a chinneadh, i ngach cás aonair, a bheith ag brath ar na tosca ábhartha uile a bhaineann le saintréithe an tsáraithe a suíodh agus le hiompar sonrach an Bhallstáit lena mbaineann na himeachtaí arna dtionscnamh ar bhonn Airteagal 260 CFAE. I ndáil leis sin, tugtar leis an Airteagal sin lánrogha leathan don Chúirt agus í ag cinneadh ar cheart nó nár cheart pionós den sórt sin a fhorchur agus, i gcás inarb iomchuí, méid an phionóis sin á chinneadh [breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Ungáir (Glacadh iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 98 agus an cásdlí dá dtagraítear].

116 Sa chás seo, i bhfianaise na dtosca dlíthiúla agus fíorasacha as ar eascair an sárú a suíodh, measann an Chúirt gur gá beart díspreagthach a ghlacadh, amhail cnapshuim a fhorchur, chun cosc éifeachtach a chur ar athdhéanamh sáruithe comhchosúla ar dhlí an Aontais amach anseo.

117 I ndáil leis sin, is gá a chur san áireamh go háirithe nach ndearna Poblacht na Cróite aon dul chun cinn suntasach le linn an nós imeachta réamhdhlíthíochta nó, thairis sin, le linn an nós imeachta os comhair na Cúirte, chun a áirithiú go gcomhlíonfaí go hiomlán an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* agus, mar is léir ó mhír 59 den bhreithiúnas seo, nach ndearna Rialtas na Cróite an cinneadh líonadh talún Biljane Donje a ghlanadh go dtí tar éis an chaingean seo a thionscnamh. Thairis sin, níor chuir an Ballstát sin i gcoinne, ar an dáta a dúnadh an chuid i scríbhinn den nós imeachta os comhair na Cúirte, go raibh an dramhaíl i gceist fós á cur i líonadh talún ar an mbealach céanna agus ar an suíomh céanna agus, ar an dáta sin, nach raibh na hoibreacha feabhsúcháin ach i gcéim ullmhúcháin.

118 Sna himthosca sin, is faoin gCúirt atá sé, agus a lánrogha á feidhmiú aici, méid na híocaíochta pionósaí a chinneadh ar bhealach atá iomchuí do na himthosca agus comhréireach leis an sárú a suíodh agus leis an gcumas atá ag an mBallstát lena mbaineann íocaíocht a dhéanamh. Áirítear ar na tosca ábhartha i ndáil leis sin tosca amhail tromchúis an tsáraithe a suíodh, an tréimhse ar lean an sárú lena linn ó tugadh an breithiúnas lena mbunaítear é, agus cumas íocaíochta an Bhallstáit atá i gceist (breithiúnas an 28 Meán Fómhair 2023, an Coimisiún v an Ríocht Aontaithe (Marcáil cánach díosail), C-692/20, EU:C:2023:707, mír 96).

119 Ar an gcéad dul síos, maidir le fad na mainneachtana oibleagáidí is ábhar don chaingean seo a chomhlíonadh, ní mór a mheabhrú nach mór an fad sin a mheas ag féachaint don tráth a dhéanann an Chúirt measúnú ar na fíorais seachas don tráth a thugann an Coimisiún an t-ábhar os comhair na Cúirte (féach, chuige sin, breithiúnas an 12 Samhain 2019, *an Coimisiún* v *Éire (Páirc fuinnimh gaoithe Dharaidh Braoin)*, C-261/18, EU:C:2019:955, mír 122).

120 Sa chás seo, mar is léir ó mhír 113 den bhreithiúnas seo, níor tháinig deireadh fós leis an mainneachtain líomhnaithe oibleagáidí a chomhlíonadh ar an dáta a scrúdaigh an Chúirt na fíorais. Ní mór a mheas, dá bhrí sin, go bhfuil an mhainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh fós ann ón 2 Bealtaine 2019, an dáta ar tugadh an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, is é sin le rá le beagnach 6 bliana, ar tréimhse shuntasach ama é (féach, de réir analaí, breithiúnas an 20 Eanáir 2022, *an Coimisiún* v *an Ghréig (Aisghabháil Státchabhrach – Ferronickel)*, C-51/20, EU:C:2022:36, mír 106].

121 Ar an dara dul síos, maidir le tromchúis an tsáraithe, ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil an oibleagáid dramhaíl a dhiúscairt gan sláinte an duine a chur i mbaol agus gan dochar a dhéanamh don chomhshaol ar cheann de chuspóirí bheartas an Aontais maidir leis an gcomhshaol, mar a leanann as Airteagal 191 CFAE (breithiúnas an 16 Iúil 2015, *an Coimisiún* v *an Iodáil*, C-653/13, EU:C:2015:478, mír 36 agus an cásdlí dá dtagraítear). Go sonrach, maidir le hAirteagail 5, 13 agus 15 de Threoir 2008/98, leagtar síos iontu, mar a thug an Coimisiún faoi deara ina phléadálacha i scríbhinn, oibleagáidí bunúsacha chun cuspóir na Treorach sin a bhaint amach, is é sin cosaint an chomhshaoil agus shláinte an duine a áirithiú, go háirithe trí na héifeachtaí díobhálacha a bhaineann le giniúint agus bainistiú dramhaíola a chosc nó a laghdú.

122 Is léir freisin ó chásdlí na Cúirte go bhfuil díghrádú comhshaoil ina dhlúthchuid de dhramhaíl a bheith i láthair ag an líonadh talún, gan beann ar a cineál, gan beann ar cé acu atá nó nach bhfuil an dramhaíl sin guaiseach ná tocsaineach agus go bhfuil carnadh na dramhaíola, fiú sula dtagann sí chun bheith ina baol don tsláinte, ina chontúirt don chomhshaol (breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, mír 62 agus an cásdlí dá dtagraítear). Chinn an Chúirt freisin, i gcás ina bhféadfadh sárú agus, go háirithe, mainneachtain breithiúnas ón gCúirt Bhreithiúnais a chomhlíonadh dochar a dhéanamh don chomhshaol agus sláinte an duine a chur i mbaol, nach mór a mheas go bhfuil sárú den sórt sin an-tromchúiseach (breithiúnas an 14 Nollaig 2023, *an Coimisiún* v *an Rómáin (Diúscairt líonadh talún)*, C-109/22, EU:C:2023:991, mír 61).

123 Sa chás seo, ní mór a mheas, dá bhrí sin, go bhfuil mainneachtain oibleagáidí arna mbunú an-tromchúiseach.

124 Méadaítear tromchúis na mainneachtana sin toisc go mbaineann an breithiúnas in an *Coimisiún* v *an Chróit* le hoibleagáidí bunúsacha a leagtar síos le Treoir 2008/98 agus, de shárú ar oibleagáidí na mBallstát faoi Airteagal 260(1) CFAE, d'fhonn na bearta is gá a dhéanamh chun breithiúnas na Cúirte lena mbaineann a chomhlíonadh, chuir Poblacht na Cróite in iúl go raibh comhlíonadh an bhreithiúnais in *an Coimisiún* v *an Chróit* ag brath ar thorthaí chinntí an tsaineolaí maidir le hairíonna na slaige atá i gceist, contrártha le cinntí an bhreithiúnais sin. Ina theannta sin, ní mór a mheas, mar imthoisc ghéaraitheach, go ndearnadh an tslaig sin, ina bhfuil meáchan thart ar 140 000 tona agus toirt iomlán níos mó ná 76 000 m^3, a chur i líonadh talún go míchuí i gcónaí ar feadh tréimhse fhada i sráidbhaile Biljane Donje, gar do na tithe, gan idirghabháil shuntasach ó na húdaráis náisiúnta inniúla, agus gur léirigh na tuairimí saineolacha dá dtagraíonn an Ballstát sin go raibh baol ann go sceithfí substaintí díobhálacha, ábhar substaintí contúirteacha agus radaighníomhaíocht os cionn na leibhéal ceadaithe. Is gá a chur san áireamh freisin, maidir le tromchúis na mainneachtana oibleagáidí atá i gceist a chomhlíonadh, nach ndearna an Ballstát sin foráil maidir le ceanglais Threoir 2008/98 a chomhlíonadh go hiomlán roimh mhí Lúnasa 2025, is é sin le rá, thart ar 12 bhliain tar éis an dáta a tháinig na hoibleagáidí a eascraíonn as an Treoir sin chun bheith infheidhme maidir leis tar éis aontachas an Bhallstáit sin leis an Aontas Eorpach, ar tréimhse an-fhada í (féach, de réir analaí, breithiúnas an 14 Nollaig 2023, *an Coimisiún* v *an Rómáin (Diúscairt líonadh talún)*, C-109/22, EU:C:2023:991, mír 64 agus an cásdlí dá dtagraítear).

125 Maidir le hargóintí Phoblacht na Cróite chun tacú lena cur i bhfeidhm maidir le laghdú ar chomhéifeacht tromchúise an chiona atá i gceist, ar an gcéad dul síos, ní féidir a chur san áireamh mar imthoisc mhaolaitheach go ndearna an Ballstát sin Treoir 2008/98 a thrasuí go hiomlán ina chóras dlí, ós rud é nach é cuspóir na n-imeachtaí seo an mhainneachtain an Treoir sin a thrasuí, ach mainneachtain breithiúnas ón gCúirt a chomhlíonadh lena gcinntear nár comhlíonadh na hoibleagáidí a eascraíonn as an Treoir sin.

126 Ar an dara dul síos, i bhfianaise na rioscaí, i bhfianaise an chásdlí dá dtagraítear i míreanna 117 agus 118 den bhreithiúnas seo, a bhaineann leis an sárú atá i gceist do na leasanna tábhachtacha poiblí atá i gceist, a bhaineann le cosaint an chomhshaoil agus shláinte an duine, nó ós rud é nár léirigh na hanailísí a fuair údaráis na Cróite aon bhaol díreach do bheatha agus do shláinte an duine nó don chomhshaol sa líonadh talún agus gar dó in Biljane Donje, ná nach ndearnadh aon díobháil eacnamaíoch ná eile do dhaoine aonair agus d'oibreoirí eacnamaíocha, d'fhéadfaí measúnú nach bhfuil chomh dian céanna a dhéanamh ar thromchúis an tsáraithe atá i gceist.

127 Ar an tríú dul síos, is fíor nach mbaineann an sárú atá i gceist, a bhaineann le mainneachtain an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, ach le líonadh talún Biljane Donje. Mar sin féin, ní mór an fíoras sin a mheas, ar an gcéad dul síos, i gcoinne an fhíorais nach bhfuil aon dul chun cinn suntasach déanta ag an mBallstát sin i gcomhlíonadh an bhreithiúnais sin i leith an láithreáin sin ó thús na gcéad imeachtaí um shárú os comhair na Cúirte Breithiúnais go dtí dáta a scrúdaithe ar na fíorais. Dá réir sin, tá an díobháil atá fós á déanamh do shláinte an duine agus don chomhshaol mar thoradh ar mhainneachtain líomhnaithe oibleagáidí a chomhlíonadh chomh tábhachtach céanna leis an díobháil a rinneadh mar gheall ar mhainneachtain tosaigh oibleagáidí a leagtar síos sa bhreithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh (féach, de réir analaí, breithiúnas an 2 Nollaig 2014, *an Coimisiún* v *an Ghréig*, C-378/13, EU:C:2014:2405, mír 56). Ar an dara dul síos, leanann sé ó phléadálacha i scríbhinn Phoblacht na Cróite, d'ainneoin gur tugadh an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, gur lean an Ballstát sin de neamhaird a thabhairt ar an bhfíoras gur dramhaíl a bhí sa tslaig atá i gceist, seachas seachtháirgí, de neamhaird ar an aicmiú a ghlac an Chúirt sa bhreithiúnas sin.

128 Ar an gceathrú dul síos, cé nach féidir a chur as an áireamh go bhféadfadh sé go raibh moilleanna áirithe ar chur chun feidhme an bhreithiúnais sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* mar thoradh ar na himthosca a bhí ag brath ar Phoblacht na Cróite, a bhaineann le paindéim COVID-19 agus creathanna talún mhí an Mhárta agus mhí na Nollag 2020, dá dtagraítear i mír 99 thuas, is amhlaidh fós go ndearnadh na bearta a glacadh nó a beartaíodh tráth na n-imeachtaí sin agus fiú níos déanaí, go dtí mí Lúnasa 2023, agus é mar aidhm scrúdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht an tslaig atá i gceist a athúsáid, rud a d'fhág go raibh mainneachtain fós ann oibleagáidí a leagtar síos sa bhreithiúnas sin a chomhlíonadh. Dá réir sin, ní féidir leis na himthosca áirithe sin tionchar a imirt ar an measúnú ar thromchúis an tsáraithe atá i gceist.

129 Ar an gcúigiú dul síos, ba cheart a thabhairt faoi deara, i bhfianaise na mbeart éagsúil a glacadh ó tugadh an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit*, gur lean Poblacht na Cróite den iompar céanna agus an t-iompar ba chúis leis an mbreithiúnas sin, trí ghlacadh le líonadh talún ar mhéid an-mhór de shlaigeanna atá i gceist ar shuíomh Biljane Donje ar feadh tréimhse fhada, mar gheall ar úsáid fhéideartha na slaigeanna sin mar ábhair thógála, cé go raibh úsáid den sórt sin éiginnte. Sna himthosca sin, ní féidir a mheas gur imthoisc mhaolaitheach é gur chomhoibrigh an Ballstát sin le seirbhísí an Choimisiúin sna himeachtaí seo.

130 Ós amhlaidh atá, is gá a chur san áireamh, mar imthoisc mhaolaitheach, gurb é an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* an chéad bhreithiúnas a thug an Chúirt i gcoinne Phoblacht na Cróite faoi Airteagal 258 CFAE agus gurb iad na himeachtaí seo na chéad imeachtaí a tionscnaíodh i gcoinne an Bhallstáit sin freisin faoi Airteagal 260(2) CFAE, cé go bhfuil aontachas an Bhallstáit sin leis an Aontas Eorpach sách nua (féach, chuige sin, breithiúnais an 30 Bealtaine 2013, an Coimisiún v an tSualainn, C-270/11, EU:C:2013:339, mír 55, agus an 14 Nollaig 2023, *an Coimisiún* v *an Rómáin (Líonraí líonta talún a dhiúscairt)*, C-109/22, EU:C:2023:991, mír 63).

131 A mhéid a bhaineann le cumas íocaíochta Phoblacht na Cróite, sa tríú háit, mhol an Coimisiún OTI an Bhallstáit sin a chur san áireamh i ndáil le meán-OTI na mBallstát le haghaidh dhá thrian den ríomh agus a dhaonra i ndáil le meándaonra na mBallstát mar chritéar déimeagrafach le haghaidh aon trian den ríomh, i gcomhréir le pointí 3.4 agus 4.2 de Theachtaireacht 2023.

132 I ndáil leis sin, is léir ó chásdlí na Cúirte le déanaí nach féidir critéar déimeagrafach a chur san áireamh sa chinneadh maidir le cumas íocaíochta an Bhallstáit lena mbaineann sa mhodh chun an fachtóir 'n' a ríomh, arb ionann é agus cumas íocaíochta an Bhallstáit lena mbaineann i ndáil le cumas íocaíochta Ballstáit eile, agus critéar déimeagrafach á chur san áireamh i gcomhréir leis na rialacha mionsonraithe a leagtar síos i míreanna 3.4 agus 4.2 de Theachtaireacht 2023 (breithiúnas an 25 Aibreán 2024, *an Coimisiún* v *an Pholainn (Treoir maidir le Sceithirí)*, C-147/23, EU:C:2024:346, mír 86).

133 Dá bhrí sin, chun cumas íocaíochta Phoblacht na Cróite a chinneadh, is gá brath ar a OTI mar phríomhfhachtóir, gan méid dhaonra an Bhallstáit sin a chur san áireamh. Thairis sin, ní mór aird a thabhairt ar argóintí Phoblacht na Cróite a bhaineann le forbairt neamhfhabhrach na dtáscairí eacnamaíocha ábhartha a bhí ag an mBallstát sin le linn thréimhse an tsáraithe atá i gceist. Dá bhrí sin, is gá freisin na forbairtí is déanaí in OTI an Bhallstáit sin a chur san áireamh, mar a tharla tráth a scrúdaigh an Chúirt na fíorais (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Ungáir (Glacadh iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 131 agus an cásdlí dá dtagraítear).

134 I bhfianaise na mbreithnithe sin roimhe seo, measann an Chúirt gurb iomchuí cnapshuim EUR 1 000 000 a fhorchur.

– *An íocaíocht phionósach*

135 De réir chásdlí socair na Cúirte, níl bonn cirt le híocaíocht phionósach thréimhsiúil a fhorchur, i bprionsabal, ach amháin a mhéid atá an mhainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh a eascraíonn as mainneachtain breithiúnas níos luaithe a chomhlíonadh fós ann go dtí go ndéanfaidh an Chúirt scrúdú ar na fíorais (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Ungáir (Glacadh le hiarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 135 agus an cásdlí dá dtagraítear).

136 Sa chás seo, mar a shuitear i mír 116 den bhreithiúnas seo, mhair an mhainneachtain oibleagáidí a chomhlíonadh go dtí go ndearna an Chúirt scrúdú ar fhíorais an cháis.

137 Sna himthosca sin, is bealach airgid iomchuí é ordú a thabhairt do Phoblacht na Cróite íocaíocht phionósach a íoc chun an Ballstát sin a spreagadh chun na bearta is gá a dhéanamh chun deireadh a chur leis an mainneachtain oibleagáidí arna mbunú a chomhlíonadh agus chun a áirithiú go gcomhlíonfar go hiomlán an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit*.

138 I ndáil leis sin, is cásdlí socair é nach mór an íocaíocht phionósach sin a chinneadh ar bhonn mhéid an áitithe is gá chun a chur ar chumas an Bhallstáit lena mbaineann a iompar a athrú agus deireadh a chur leis an iompar a ndearnadh gearán ina leith (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Ungáir (Glacadh le hiarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 138 agus an cásdlí dá dtagraítear).

139 Agus a lánrogha á feidhmiú aici maidir leis an ábhar, is faoin gCúirt atá sé an íocaíocht phionósach sin a shocrú sa chaoi go mbeidh sí, ar thaobh amháin, iomchuí do na himthosca agus, ar an taobh eile, comhréireach leis an mainneachtain oibleagáidí arna mbunú a chomhlíonadh agus le cumas íocaíochta an Bhallstáit lena mbaineann (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún* v *an Ungáir (Glacadh le hiarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 139 agus an cásdlí dá dtagraítear).

140 Chun méid íocaíochta pionósaí tréimhsiúla a shocrú, is iad na bunchritéir nach mór a chur san áireamh chun a áirithiú go bhfuil an íocaíocht phionósach comhéigneach, d'fhonn dlí an Aontais a chur i bhfeidhm go haonfhoirmeach agus go héifeachtach, tromchúis na sáruithe, fad na sáruithe agus cumas íocaíochta an Bhallstáit atá i gceist. Agus na critéir sin á gcur i bhfeidhm, is gá a chur san áireamh, go háirithe, iarmhairtí mhainneachtain an Bhallstáit lena mbaineann a oibleagáidí maidir le leasanna príobháideacha agus poiblí a chomhlíonadh agus práinn an Bhallstáit lena mbaineann a oibleagáidí a chomhlíonadh (breithiúnas an 13 Meitheamh 2024, *an Coimisiún v an Ungáir (Glacadh le hiarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta II)*, C-123/22, EU:C:2024:493, mír 141 agus an cásdlí dá dtagraítear).

141 Sa chás seo, is léir na himthosca atá le cur san áireamh go háirithe ó na forais a leagtar amach i míreanna 116 go 122 agus 124 go 129 ón mbreithiúnas seo, a bhaineann le tromchúis agus fad an tsáraithe atá i gceist agus le cumas Phoblacht na Cróite íocaíocht a dhéanamh. Thairis sin, ní mór a chur san áireamh, de réir réamhaisnéisí an Bhallstáit sin, nár cheart diúscairt iomlán na dramhaíola atá i gceist a thabhairt chun críche roimh mhí Lúnasa 2025, is é sin le rá, thart ar 15 bliana tar éis í a thaisceadh ar shuíomh Biljane Donje.

142 Ar deireadh, ní féidir seasamh leis an iarraidh ó Phoblacht na Cróite íocaíocht phionósach chéimlaghdaitheach a fhorchur, arna ríomh ar bhonn 6 mhí. Ós rud é go mbaineann mainneachtain na n-oibleagáidí a suíodh le líonadh talún aonair, ní féidir méid níos lú damáiste don chomhshaol agus do shláinte an duine a shuíomh go dtí go mbeidh an breithiúnas in *an Coimisiún* v *an Chróit* comhlíonta go hiomlán ag an mBallstát sin.

143 I bhfianaise an mhéid sin roimhe seo, ní mór a ordú do Phoblacht na Cróite íocaíocht phionósach EUR 6 500 a íoc leis an gCoimisiún in aghaidh gach lae moille maidir le cur chun feidhme na mbeart is gá chun an breithiúnas sa chás in *an Coimisiún* v *an Chróit* a chomhlíonadh, ón dáta a thabharfar an breithiúnas seo go dtí an dáta a gcomhlíonfar an breithiúnas sin ina iomláine.

Costais

144 Faoi Airteagal 138(1) de Rialacha Nós Imeachta na Cúirte Breithiúnais, ní mór a ordú don pháirtí caillteach na costais a íoc, má iarrtar iad i bpléadálacha an pháirtí eile. Ós rud é go bhfuil iarratas déanta ag an gCoimisiún ar chostais agus nár éirigh le Poblacht na Cróite, ní mór ordú a thabhairt do Phoblacht na Cróite na costais a íoc.

Ar na forais sin, dearbhaíonn agus rialaíonn an Chúirt (an Seachtú Dlísheomra) mar seo a leanas:

1. **Trí mhainneachtain na bearta uile is gá a dhéanamh chun breithiúnas an 2 Bealtaine 2019, *an Coimisiún* v *an Chróit (Líonadh talún Biljane Donje)* (C-250/18, EU:C:2019:343), a chomhlíonadh, mhainnigh Poblacht na Cróite a hoibleagáidí faoi Airteagal 260(1) CFAE a chomhlíonadh**.

2. **Ordaítear do Phoblacht na Cróite cnapshuim EUR 1 000 000 a íoc leis an gCoimisiún Eorpach.**

3. **Ordaítear do Phoblacht na Cróite íocaíocht phionósach EUR 6 500 in aghaidh gach lae moille i gcur chun feidhme na mbeart is gá chun breithiúnas an 2 Bealtaine 2019, an Coimisiún v an Chróit (Líonadh talún Biljane Donje) (C-250/18, EU:C:2019:343), a íoc leis an gCoimisiún Eorpach, ón lá a thugtar an breithiúnas seo agus go dtí forghníomhú bhreithiúnas an 2 Bealtaine 2019, an Coimisiún v an Chróit (Líonadh talún Biljane Donje) (C-250/18, EU:C:2019:343);**

4. **Ordaítear do Phoblacht na Cróite na costais a íoc.**

[Sínithe]